

Advies van het Comité van de Regio's over het thema „Verdere uitbouw van het milieubeleid van de Gemeenschap en totstandbrenging van een Ecologische Unie”

(1999/C 198/07)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien het op 16 september 1998 door zijn Bureau genomen besluit krachtens artikel 198 C, vierde alinea, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap een advies over het thema „Verdere uitbouw van het milieubeleid van de Gemeenschap en totstandbrenging van een Ecologische Unie” uit te brengen en commissie 4 „Ruimtelijke ordening, stadsbeleid, energie, milieu” met de voorbereiding hiervan te belasten,

gezien het door commissie 4 op 11 december 1998 goedgekeurde ontwerpadvies (CDR 310/98 rev. 2) (rapporteur: de heer Teufel),

A. OVERWEGENDE DAT:

1. op de EU-organen de bijzonder belangrijke taak rust, een strategie uit te werken om in het EU-beleid rekening te houden met het milieu;
2. het Verdrag van Amsterdam een geschikte rechtsgrondslag vormt voor de verdere uitbouw van het EU-milieubeleid;
3. een doelmatige verdeling van de bevoegdheden op voor het milieu belangrijke gebieden tussen de EU-lidstaten, regio's en gemeenten, overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel, in dit verband van essentieel belang is;
4. vooruitstrevende en vèrstreckende initiatieven om milieubescherming in alle onderdelen van het EU-beleid te integreren en elementen die een schadelijk effect op het milieu hebben, uit de Europese wetgeving te verwijderen, alleen op wetenschappelijke basis en op basis van het voorzorgbeginsel kunnen worden uitgewerkt, waarbij ook naar de haalbaarheid dient te worden gekeken;
5. de milieueisen nog steeds van lidstaat tot lidstaat verschillen en vooral de EU-voorschriften niet altijd even streng worden toegepast;
6. de frequentie van de controles die door de overheden worden uitgevoerd, alsmede de wijze waarop overtredingen worden bestraft, per lidstaat c.q. regio/gemeente sterk verschillen, hetgeen ernstige gevolgen voor het milieu kan hebben en de concurrentiesituatie in de interne markt kan verstoren;
7. de regionale en lokale autoriteiten, overheden en de rechtbanken een bijzondere verantwoordelijkheid hebben wat de implementatie van de EU-milieuwetgeving en de controle daarop betreft;
8. de derde vervolgconferentie in december 1997 te Kyoto van de landen die het Klimaatverdrag van Rio de Janeiro hebben ondertekend, concrete — zij het weinig ambitieuze — toezeggingen heeft opgeleverd om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen; dat de overeengekomen beperkingen (ten minste 5 % voor de geïndustrialiseerde landen) achterblijven bij door de EU naar voren gebrachte voorstellen;
9. de inspanningen tot behoud van de biologische diversiteit met name over de regionale en landsgrenzen heen dienen te worden voortgezet;
10. de cultuurlandschappen de afspiegeling van de economische, ecologische en culturele ontwikkeling van de Europese regio's en de bestaansgrond voor land- en bosbouw vormen, de basis voor een zo duurzaam mogelijke landbouwtechniek zijn en zowel voor de biologische diversiteit als voor de bevolking van de regio's en het toerisme van groot belang zijn;
11. de bodem — naast lucht, water en zonlicht — één van de natuurlijke bestaansvoorwaarden voor mens, dier en plant is;
12. de bruikbaarheid van de bodem voor de mens en de rol van de bodem in het natuur- en landschapsbeheer steeds meer in gevaar worden gebracht door bodemgebruik, erosie en toenemende bevolkingsconcentratie, alsmede door de immissie van schadelijke stoffen;

13. met name de maatregelen ter stimulering van landbouwmethodes die niet belastend zijn voor het water en ter beperking van de immissie van stoffen uit diffuse bronnen nog verder uitgebouwd kunnen worden;

14. de huidige EU-richtlijnen ter bescherming van water, die elkaar deels overlappen en inhoudelijk niet meer coherent zijn, geen oplossing bieden voor deze tekortkomingen en ongeschikt zijn om de doelstellingen van een duurzaam waterbeleid te realiseren;

15. de behoefte van de burgers in Europa aan onderwijs, werkgelegenheid en gezondheidszorg steeds verder toeneemt; dat op duurzame wijze in deze behoefte voorzien moet worden, zonder dat hiervoor noodzakelijkerwijs meer vervoer nodig is;

16. het goederenvervoer in de interne markt, en dan met name het internationale goederenvervoer over de weg, als gevolg van de Europese economische integratie op middellange termijn sterk zal toenemen;

17. de door voertuigen en brandstoffen in het wegvervoer veroorzaakte emissies nu al een belangrijke oorzaak zijn van het milieubederf door lawaai en uitstoot van schadelijke stoffen, waardoor het klimaat en de gezondheid van de mens negatief worden beïnvloed;

18. in het railvervoer tekortkomingen zijn ontstaan en belangrijke innovatiemogelijkheden, met name bij het internationale goederenvervoer, tot dusver onbenut zijn gebleven;

19. de mededinging tussen de verschillende vervoerswijzen is verstoord; dat mede door het verdisconteren van externe kosten een eerlijke concurrentie tot stand gebracht zou moeten worden;

20. het beginsel „de vervuiler betaalt” aan alle programma's en milieuwetgeving van de Gemeenschap ten grondslag moet liggen;

heeft tijdens zijn op 10 en 11 maart 1999 gehouden 28e zitting (vergadering van 10 maart) het volgende advies uitgebracht, dat met meerderheid van stemmen is goedgekeurd.

B. INLEIDING

Op grond van het Verdrag van Amsterdam is de Europese Unie ook als een ecologische unie te beschouwen. Dit geldt voor de Gemeenschap zelf, de lidstaten en de regionale en lokale overheden. De Europese integratie, waarbij politieke problemen op gebieden als werkgelegenheid, sociale zaken en financiën op de voorgrond staan, verlangt een nieuwe solidariteit.

Deze solidariteit impliceert ook dat de bescherming van milieu en natuur niet wordt veronachtzaamd. In de praktijk werd het milieubeleid, dat een planning op zeer lange termijn vereist, vaak los van andere beleidsmaatregelen uitgevoerd. De nieuwe „magische driehoek van de duurzaamheid”, d.w.z. een evenwichtige ontwikkeling op ecologisch, sociaal en economisch gebied, dient bij de uitwerking en implementatie van alle (beleids)maatregelen in acht te worden genomen.

Dit geldt niet alleen voor de Gemeenschap zelf, maar evenzeer voor de lidstaten en de lokale en regionale overheden.

Het Comité van de Regio's waardeert de initiatieven die de Commissie binnen haar institutionele structuur heeft genomen om de integratie van natuur- en milieubescherming in het EU-beleid te bevorderen.

Met zijn advies wil het Comité van de Regio's:

— de thans in het EU-Verdrag vastgelegde verplichting om een duurzame ontwikkeling te waarborgen, helpen nakomen;

— voorstellen tot vermindering van concurrentiedistorsies voorleggen;

— een duurzaam pan-Europees milieubeleid, d.w.z. instandhouding van de schepping, waarborgen.

C. BEHOEFTE

1. Verbetering van bestaande procedures en regelingen

1.1. Het Comité is er mee ingenomen dat het duurzaamheidsbeginsel met de krachtige steun van het Europees Parlement in artikel 6 van het EG-Verdrag kon worden verankerd. Het is nu zaak dit beginsel concreet toe te passen.

Een protocol betreffende de toepassing van het duurzaamheidsbeginsel, dat te zijner tijd aan het EG-Verdrag wordt toegevoegd, zou in dit verband een belangrijke bijdrage kunnen leveren. Zo'n protocol zou — evenals het protocol betreffende de toepassing van het subsidiariteitsbeginsel — verschillende procedures en maatregelen kunnen bevatten die naleving van het duurzaamheidsbeginsel bij EU-maatregelen, -programma's en wetsteksten moeten waarborgen. Hierbij dient voor optimale efficiëntie in bestuurlijk opzicht te worden gezorgd.

Het Comité zal binnen het kader van zijn mogelijkheden een voorstel uitwerken voor een protocol betreffende de toepassing van het duurzaamheidsbeginsel. Daarbij zal worden uitgegaan van de inzichten die bij de Europese instellingen en in de lidstaten dienaangaande bestaan. Het protocol zou tevens als leidraad voor maatregelen in de lidstaten kunnen dienen.

1.2. Volgens het Comité valt er niet aan te ontkomen dat ter concretisering van alle maatregelen die in de richting gaan van verdere uitbouw van het milieubeleid van de Gemeenschap en verwezenlijking van een ecologische unie, een uitvoeringsprogramma wordt opgesteld. Dit moet een tijdschema voor de belangrijkste werkterreinen en maatregelen omvatten en uitgangspunt voor groen- en witboeken dienaangaande zijn. Het Comité dringt er bij de Commissie op aan het vijfde milieu-actieprogramma niet te herzien, maar een begin te maken met de werkzaamheden inzake een zesde programma, waarbij wordt uitgegaan van een algemeen geldend doel voor duurzame ontwikkeling, dat o.m. aansluit bij het document van Rio.

1.3. Het Comité meent dat juist m.b.t. het milieu een discussie moet worden gevoerd over een doelmatige taakverdeling tussen gemeenten, regio's, lidstaten en EU; hierbij dienen mogelijke synergie-effecten en het subsidiariteitsbeginsel uitgangspunten te zijn.

Voorts meent het Comité dat het in dit verband tevens gewenst is de EU-regelgeving op gezette tijden te herzien. Daarnaast dient te worden bezien in hoeverre mogelijkheden van „soft law”, waaronder wordt verstaan vrijwillige zelfbinding van doelgroepen d.m.v. afspraken, tot betere milieuresultaten kunnen bijdragen.

De door de eco-audit ingevoerde beginselen van vrijwillig milieubeheer van ondernemingen dienen nog krachtiger in de praktijk te worden verankerd. Belangrijk zijn daarbij het betrekken van de werknemers bij dit milieubeheer, de ontwikkeling van hun kennis en inzicht en een managementstrategie die met de personeelsvertegenwoordigingen moet worden overeengekomen.

Het Comité meent tevens dat een voorafgaande milieueffectrapportage m.b.t. de verschillende beleidsplannen en -programma's ertoe kan bijdragen dat milieubescherming in de verschillende beleidsterreinen binnendringt.

1.4. Het Comité dringt aan op een milieustabiliteitspact tussen EU, lidstaten, regio's en gemeenten, waarin naar het Handvest van Aalborg zou moeten worden verwezen. Met een dergelijk pact zou het Milieuhandvest van Valencia met het oog op de aanstaande uitbreiding van de EU verder ontwikkeld moeten worden. Het Comité zal zo snel mogelijk een eerste concreet ontwerp van dit pact voorleggen. Aspirant-leden van de EU dienen naar toetreding tot dit milieustabiliteitspact te streven.

1.5. Het Comité dringt erop aan dat er in de EU een Raad van milieudeskundigen wordt ingesteld. Deze raad zou de Commissie iedere twee jaar een rapport moeten voorleggen met concrete concept-maatregelen die de Gemeenschap onder toepassing van uiteenlopende financieringsinstrumenten van de EU zou moeten nemen om elementen die een schadelijk effect op het milieu hebben, uit de EG-wetgeving te verwijderen en op alle EU-beleidsterreinen de bescherming van het milieu sterker te laten meewegen. Bovendien zou deze raad advies kunnen geven bij specifieke vraagstukken en daarbij de naleving van het duurzaamheidsbeginsel regelmatig kunnen controleren.

1.6. Door een wijziging van het Verdrag zou ervoor moeten worden gezorgd dat ook niet-gouvernementele milieuorganisaties in het Economisch en Sociaal Comité vertegenwoordigd worden.

1.7. Er dient een intensievere milieudialoog tot stand te worden gebracht tussen het Europees Parlement, het Comité van de Regio's en de Commissie; het Raadgevend Forum voor milieu en duurzame ontwikkeling dient bij deze dialoog te worden betrokken.

1.8. De regio's en gemeenten zouden de burgers d.m.v. actieve publiciteitscampagnes tot participatie moeten stimuleren. Als eerste stap in deze richting zouden alle regio's en gemeenten een contactpunt moeten creëren waar burgers informatie over initiatieven (b.v. Agenda 21 of Habitat) in hun gebied kunnen inwinnen.

1.9. Iedere regio zou in overleg met de gemeenten een referentiekader voor de langere termijn moeten vaststellen, b.v. in de vorm van een op duurzaamheid gericht milieuplan dat concrete doelstellingen met tussenstadia, maatregelen en termijnen bevat. Daarbij zou de EU het uitwisselen van ervaringen en het afstemmen van de verschillende initiatieven, met name in grensgebieden, op passende wijze moeten ondersteunen.

2. Milieuwetgeving en implementatie

2.1. Mede omdat de communautaire milieuwetgeving een belangrijke bijdrage aan het totstandbrengen van een eerlijk concurrentieklimaat kan leveren, moedigt het Comité de Commissie aan, de communautaire milieuwetgeving met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel verder uit te bouwen; dit zou met name moeten gebeuren door emissiegrenswaarden en milieunormen vast te stellen. Het Comité dringt er bij de Commissie op aan de rapportageplicht in dit verband tot een verantwoord niveau te beperken zodat het resultaat van de rapportage in de vorm van feed-back opweegt tegen de tijd en energie die terugrapportage vergt.

2.2. Het Comité is ingenomen met het voorstel van de Commissie over minimumnormen m.b.t. aard en omvang van de milieu-inspecties van de overheid. Het dringt er bij de Raad op aan, zich over het desbetreffende voorstel te buigen en zo snel mogelijk met doelstellingen te komen die in de praktijk uitvoerbaar zijn en die tegen aanvaardbare kosten op korte termijn tot een vergelijkbare en op middellange termijn tot een uniforme implementatie in Europa leiden.

2.3. Het Comité is ingenomen met Richtlijn (96/61/EG) inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging, waarmee voor het eerst voor heel Europa een uniform kader is vastgesteld voor het verlenen van vergunningen aan en het uitoefenen van toezicht op industriële installaties die het milieu sterk belasten.

2.4. Het Comité dringt er bij de Commissie op aan, voor de verschillende soorten industriële installaties die onder Richtlijn 96/61/EG vallen, onverwijld technische documenten (BREF) ter beschikking te stellen, waarin de in heel Europa geldende milieustandaard als emissiegrenswaarde concreet wordt beschreven.

Alleen op deze manier is harmonisatie van de materiële eisen mogelijk. Wordt deze benadering niet gevolgd, dan zal Richtlijn 96/61/EG slechts leiden tot harmonisatie van de vergunning- en controleprocedures en zal de concurrentie nog meer worden verstoord.

2.5. Het Comité dringt er bij de Commissie op aan zo snel mogelijk met voorstellen te komen voor maatregelen die gebaseerd zijn op het concept integrated product policy, waarbij wordt uitgegaan van de gehele kringloop van een product.

3. Scholing en educatie in duurzaamheid

3.1. Om milieubewust gedrag, gericht op leefbaarheid en duurzaamheid te bevorderen, zal naast het gebruik van juridische en financiële middelen, krachtiger ingezet moeten worden op het gebruik van het sociaal instrumentarium (voorlichting, educatie, dialoog, interactieve beleidsvorming, samenwerking e.d.).

3.2. Het Comité roept de Commissie en de Raad op bestaande stimuleringsprogramma's zo te herijken dat een impuls kan worden gegeven aan innovatieve initiatieven om milieukennis en milieuvriendelijk gedrag met behulp van bovengenoemd sociaal instrumentarium te bevorderen.

3.3. Informatie over lokale initiatieven op het gebied van leefbaarheid en duurzaamheid door middel van gebruikmaking van het sociaal instrumentarium, zoals de ontwikkeling van een Lokale Agenda 21 of een Habitat-agenda over stadsontwikkeling, zou via een internationale databank uitgewisseld kunnen worden.

4. Grensoverschrijdende samenwerking

4.1. Het Comité acht het van belang dat regio's binnen en buiten de Europese Unie intensiever met elkaar gaan samenwerken. Het verzoekt de Commissie, het uitwisselen van ervaringen met en het zoeken naar oplossingen voor grensoverschrijdende milieuproblemen verder te stimuleren, met name in het licht van de uitbreiding van de Europese Unie.

4.2. Bij het uitwerken van nieuw procesrecht op milieugebied door de Gemeenschap dient vooral bij grensoverschrijdende kwesties tussen lidstaten te worden stilgestaan.

5. Klimaatbescherming

5.1. Het Comité vindt dat de mogelijkheden om gebruik te maken van duurzame energiebronnen en efficiëntere energietechnieken, optimaal moeten worden benut, en dat bij de toetsing van steunmaatregelen van overheidswege aan het mededingingsrecht vooral het begrip „duurzaamheid” in het oog moet worden gehouden. Voorts dienen hiervoor stimulanzen te worden gecreëerd en moeten programma's op dit gebied toegankelijker worden gemaakt.

5.2. Het Comité roept de Raad op, zo snel mogelijk een gemeenschappelijk kader voor belastingheffing op niet-duurzame energie en voor internalisering van alle externe kosten vast te stellen. Daarbij dienen de gevolgen voor lage inkomens, berg- en plattelandgebieden en bedrijfstakken die met hoge energiekosten te maken hebben, te worden meegewogen.

5.3. Het Comité verzoekt de Commissie na te gaan, in hoeverre de regelgeving en instrumenten als steunprogramma's de beperking van de uitstoot in de weg staan. Ook bij de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en de structuurfondsen zou de Commissie naar terugdringing van de uitstoot moeten streven. Het Comité wijst in dit verband op de belangrijke rol van biosystemen, die als luchtfilter dienen en CO₂ absorberen.

5.4. Het Comité vindt dat de vastgestelde doelstellingen voor de beperking van schadelijke stoffen binnen een redelijke termijn moeten worden herzien in het licht van de nieuwste ontwikkelingen, zodat nieuwe kennis over schadelijke stoffen en de stand van de techniek in de Europese wetgeving verwerkt worden.

5.5. Het Comité vindt dat op het gebied van klimaatbescherming meer gebruik moet worden gemaakt van marktconforme economische stimuleringsinstrumenten (regulerende milieuheffingen, verhandelbare gebruiksrechten en compensatiestrategieën). Doel is de kostenefficiëntie van het milieubeleid te vergroten en zo het spanningsveld met het groei- en werkgelegenheidsbeleid te verminderen.

5.6. Het Comité onderstreept de noodzaak dat de EU en haar lidstaten bij de terugdringing van broeikasgassen het voortouw blijven nemen.

6. Natuurbescherming

6.1. Het Comité waardeert de inspanningen die de Commissie tot op heden heeft ondernomen om de biologische diversiteit in stand te houden. Het verwacht dat de Gemeenschap zich ook in de internationale handelspolitiek sterk maakt voor bescherming van de natuur en behoud van de biologische diversiteit.

6.2. Het Comité verzoekt de Commissie, de Raad en het Europees Parlement om bij de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid meer aandacht aan natuurbescherming te schenken. In dit verband zouden uitsluitend duurzame landbouwtechnieken als milieuvriendelijk mogen worden beschouwd, wat van industriële vormen van landbouw niet kan worden gezegd. In het belang van een duurzame landbouw dient steun te worden gegeven aan landbouwmethoden die het milieu ontzien, agrarische kringloopprocessen en de afzet van producten die in de regio zelf zijn voortgebracht en verwerkt.

6.3. Het Comité is ingenomen met de inspanningen van de Commissie om een duurzaam gebruik van land te stimuleren, alsook de invoering van een specifieke aanduiding voor biologische producten en de werkzaamheden m.b.t. het milieukeurmerk. Concrete actieplannen en programma's zouden

dusdanig op landschap en natuur moeten worden afgestemd dat gericht rekening kan worden gehouden met de behoeften van de lokale bevolking, de landbouwers en de natuur. Het Comité kan zich voorts vinden in de pogingen van de Europese Commissie om een duurzaam gebruik van land te stimuleren door gemeenschappelijke marktordeningen en Verordening (EEG) nr. 2078/92, waardoor het ordeningsinstrumentarium en de economische ontwikkeling sterk worden bevorderd.

6.4. Het Comité dringt erop aan dat bij grote structuurfondsprojecten milieu-effectrapportages worden uitgevoerd. De overgelegde documenten, waaronder kosten/baten-analyses, zouden openbaar moeten worden gemaakt.

6.5. Het Comité steunt het Natura 2000-project, een netwerk van beschermde gebieden. Het dringt er bij de Commissie op aan, de betrokken rapportageplicht tot een redelijke omvang te beperken.

6.6. Het behoud van het landschap op lange termijn, de bescherming van de bodem en de inspanningen voor de instandhouding van gezonde bossen en het eventuele herstel daarvan dient een adequate financiële onderbouwing te worden gegeven.

7. Bodem

7.1. Het Comité van de Regio's dringt erop aan dat ook bij het bodemgebruik van duurzaamheid wordt uitgegaan. Daarom is het niet alleen zaak met de beschikbare grond zuinig om te gaan, maar ook bij de bestemming van de bodem als een onderdeel van de natuur dat verschillende milieufuncties vervult, met grote voorzichtigheid te werk te gaan. In dit verband is het Comité van mening dat duurzame land- en bosbouw absoluut noodzakelijk en van doorslaggevend belang is voor een verantwoord gebruik van de bodem en garanties biedt voor de instandhouding van het cultuurlandschap.

7.2. Het Comité vindt daarom dat de maatregelen van de Gemeenschap, de lidstaten en de regionale en lokale overheden op de volgende beginselen moeten berusten:

- zuinig en behoedzaam met de bodem om te gaan;
- specifiek waardevolle bodems tegen bodemverplaatsing en afdekking te beschermen en verstandig te werk te gaan bij onvermijdelijke bodemafgravingen;
- aan hergebruik van gebruikte bodems voorrang te geven;
- niet-vervuilde grond te hergebruiken en vervuilde grond adequaat te behandelen;
- erosie, aardverschuivingen en soortgelijke geologische verschijnselen tegen te gaan;
- de hoeveelheid schadelijke stoffen die in de bodem terecht komt, te verminderen.

8. Water en afvalstoffen

8.1. Het Comité staat achter het streven van de Commissie om een efficiënt beleid ter bescherming van water uit te stippelen, waarvan een hoog beschermingsniveau deel uitmaakt. Alleen op die manier kan overal in Europa voor de beoogde duurzame ontwikkeling worden gezorgd.

8.2. Het Comité stemt in met de door de Commissie geformuleerde doelstellingen van het toekomstige waterbeleid. Het verzoekt de Commissie om bij de inhoudelijke vormgeving van haar waterbeleid het voorzorgsbeginsel, het beginsel „de vervuiler betaalt” en het samenwerkingsbeginsel, het principe dat milieubelangen in acht moet worden genomen, alsmede het subsidiariteitsbeginsel nader uit te werken teneinde wezenlijke aantastingen van de leefomgeving van de mens te voorkomen dan wel te beperken.

Het Comité wijst er in dit verband op dat maatregelen ter bevordering van de vitaliteit en het aanplanten van bossen ook voor de bescherming van water van bijzondere betekenis zijn.

8.3. Volgens het Comité is het voorkómen van afval de belangrijkste schakel in een Europees afvalbeleid. Daarom dienen Gemeenschap en lidstaten hieraan de nodige aandacht te besteden.

Het ontstaan van afval in enigerlei vorm dient volgens de meest recente stand van techniek en wetenschap te worden voorkomen. Dit dient als een belangrijk beoordelingscriterium in stimuleringsprogramma's van de EU in de industriële sector te worden meegenomen dan wel hierin een plaats van meer gewicht te krijgen.

Er dient haast te worden gezet achter invoering van in sommige regio's al deugdelijk gebleken marktconforme instrumenten in de gehele EU om het ontstaan van afval te helpen voorkomen dat voor milieu en gezondheid schadelijk is.

8.4. Het Comité wijst erop dat het beginsel vrij verkeer van goederen bij de verwijdering van afvalstoffen slechts in beperkte mate van toepassing is. Harmonisatie in Europees verband mag geen afbreuk doen aan de bestaande bevoegdheden van regio's en gemeenten.

Wat de doelstellingen van het afvalstoffenbeleid betreft, vraagt het de Commissie niet alleen maatregelen uit te werken om in afval aanwezige stoffen en energie terug te winnen, maar er ook voor te zorgen dat in afval voorkomende schadelijke stoffen zoveel mogelijk in de buurt van de plaats van herkomst worden verwijderd.

8.5. Daarom verzoekt het Comité de Commissie, de lidstaten bij pogingen om een milieuvriendelijk afvalverwerkingsstelsel op te zetten, niet tegen te werken. Het gaat er in dit verband om dat strenge milieunormen worden gewaarborgd; op de mededinging gerichte initiatieven van de Commissie mogen hieraan geen afbreuk doen. Het zou graag zien dat de Commissie zo spoedig mogelijk met voorstellen komt voor de concretisering van de in het Gemeenschapsrecht noodzakelijke afbakening van afvalverwijdering ten opzichte van afvalverwerking. Het Comité verwacht dat de Commissie de bevoegdheid van de lidstaten erkent om zelf criteria voor de afbakening tussen afvalverwijdering en -verwerking op te stellen, totdat deze kwestie in EU-verband is geregeld.

9. Verkeer

9.1. Het is het Comité bekend dat de Commissie al met heel wat voorstellen en discussiedocumenten is gekomen om het milieu- en het vervoersbeleid beter op elkaar af te stemmen. Van de Europese Commissie wordt verwacht dat zij voorrang geeft aan de oplossing van al bestaande en nog in omvang toenemende knelpunten in de verkeers- en vervoerssector door de nodige aandacht aan milieuvriendelijke takken van vervoer (b.v. rail, openbaar personenvervoer naar en van buitenwijken van steden, binnen- en kustvaart) te besteden. In dit verband wordt met name ingestemd met de pogingen om de bevordering van gecombineerd vervoer voort te zetten en daarmee ook de verkeerscongestie te helpen bestrijden.

Het Comité hoopt dat het Europees Parlement en de Raad zo spoedig mogelijk hun goedkeuring zullen hechten aan de wetsteksten die noodzakelijk zijn om het railvervoer verder uit te bouwen, waarbij het milieuvriendelijke railvervoer bijzondere voorrang verdient.

Voorts wordt het zaak geacht het op Europees niveau eens te worden over de hoofdlijnen van een voor alle vervoerswijzen geldend concept voor de toerekening van kosten aan de veroorzaker, waarbij ook de externe kosten worden meegenomen.

Het Comité dringt er bij de Commissie op aan, in dit verband ook de gevolgen van uiteenlopende internaliseringsstrategieën voor bedrijfsleven, samenleving en milieu na te gaan. Hierbij dienen ook de gevolgen van uit kostenoogpunt adequate vervoerprijzen voor vervoerders en van vervoer afhankelijke bedrijven en de aantrekkelijkheid van de EU als vestigingsplaats terdege te worden onderzocht.

9.2. Het Comité verzoekt de Europese Commissie, de Raad en het Europees Parlement er alles aan te doen om bij de uitbreiding van de Gemeenschap op het gebied van verkeer en vervoer op belangrijke punten verdere vooruitgang te boeken. Daarbij moet worden gedacht aan optrekking van de maximumtarieven van de wegenbelasting voor vrachtwagens (waar van toepassing) en differentiatie hiervan volgens milieudoelen. Tevens dient voortgang te worden gemaakt met een beter gebruik van de railnetten.

9.3. Het Comité pleit voor maatregelen om het brandstofverbruik en daarmee de CO₂-uitstoot door personenauto's terug te dringen. Een van deze maatregelen kan erin bestaan, regio's en lidstaten te machtigen om het in een vroeg stadium op de markt brengen van bijzonder zuinige motorvoertuigen fiscaal te ondersteunen.

9.4. Het Comité dringt erop aan dat de richtlijn over de uitstoot door vrachtwagens snel wordt goedgekeurd en dat daarin ambitieuzere doelstellingen worden opgenomen dan die welke tot dusverre voor de fase EURO IV (vanaf 2005) zijn gepland. Tegelijkertijd moeten de lidstaten de mogelijkheid krijgen om vanaf het jaar 2000 fiscale stimulansen in te voeren ten aanzien van voertuigen die al eerder strengere emissiewaarden in acht nemen. Dit zou ook moeten gelden voor met gasmotoren uitgeruste bussen en bestelwagens welke b.v. in stedelijke agglomeraties gebruikt worden.

9.5. Om de door het wegverkeer veroorzaakte aantasting van het milieu tegen te gaan, acht het Comité het van cruciaal

belang dat minder verontreinigende motorbrandstoffen snel op de markt worden gebracht. Bovendien zijn schone brandstoffen absoluut noodzakelijk voor de invoering van nieuwe concepten voor motoren die minder brandstof verbruiken en minder schadelijke stoffen uitstoten.

Het Comité beschouwt de eind december 1998 uitgevaardigde brandstofrichtlijn als een wezenlijke stap voorwaarts, maar acht het niettemin noodzakelijk dat er strengere grenswaarden worden vastgesteld, met name voor het zwavelgehalte.

Het Comité roept alle lidstaten op, door middel van doeltreffende fiscale prikkels te bevorderen dat minder verontreinigende brandstoffen snel geïntroduceerd worden en dat aan het gebruik hiervan de voorkeur wordt gegeven boven aan dat van andere brandstoffen.

Daarbij dienen de gevolgen voor lage inkomens en plattelandsgebieden te worden meegewogen.

9.6. Het Comité heeft met tevredenheid kennisgenomen van de eind december 1998 uitgevaardigde richtlijn over de toekomstige emissieniveaus voor personenauto's en lichte bedrijfsvoertuigen. Ook vindt het een goede zaak dat de lidstaten de mogelijkheid krijgen het voortijdig op de markt brengen van personenauto's overeenkomstig EURO IV vanaf 2005 fiscaal te stimuleren.

Het Comité dringt erop aan dat alle lidstaten met efficiënte financiële stimuli bewerkstelligen dat voertuigen die weinig uitstoot veroorzaken, snel op de markt worden gebracht en dat aan het gebruik hiervan de voorkeur wordt gegeven.

9.7. Het Comité dringt er, vanwege de grote betekenis die de burgers aan een rustige woon- en leefomgeving zowel in de steden als daarbuiten toekennen, bij de Commissie op aan om in aansluiting op de nieuwe emissierichtlijn voor motorvoertuigen eveneens met een richtlijn te komen gericht op een verdere beperking van de geluidshinder van personenauto's en vrachtauto's (motorgeluid bij snelheden tot 60 km/u en daarboven bandengeluid).

10. Economie, handel en werkgelegenheid

10.1. Het Comité wijst erop dat verbeteringen op milieugebied de aantrekkingskracht van gebieden op ondernemingen verhogen en bijdragen tot behoud van de werkgelegenheid.

10.2. Er dienen minimumnormen op milieugebied te worden vastgesteld in de handelspolitiek, met name via de WTO. In dit kader dienen met name door middel van gemeenschappelijke marktordeningen fundamentele voorschriften voor geïntegreerde en ecologische landbouw te worden vastgesteld.

10.3. Juist met het oog op de aantrekkelijkheid van gebieden als vestigingsplaats van bedrijven zou in het milieubeleid echter steeds meer moeten worden gekozen voor doeltreffende instrumenten met een interessante kosten/baten-verhouding, waarvan een impuls op ontwikkelingen op milieutechnologisch gebied uitgaat. Een in ecologisch en economisch opzicht doeltreffend milieubeleid is de beste manier om het milieubeleid te koppelen aan het economisch en het werkgelegenheidsbeleid.

11. Stralingsbescherming

11.1. Het CvdR dringt erop aan dat de niet onder het EGA-Verdrag vallende onderdelen van stralingsbescherming, zoals definitieve opberging van radioactief afval en behandeling van gesloten uraniummijnen, in de EU grotere aandacht krijgen. In dit verband dienen de regionale instanties voor stralingsbescherming beter te worden geïnformeerd en dient hiermee beter te worden samengewerkt. Ook dienen gemeenschappelijke O&O-projecten op het gebied van natuurlijke radioactiviteit in sterkere mate te worden gestimuleerd. Tegen de achtergrond van de toetreding van nieuwe lidstaten neemt de omvang van deze problematiek toe.

11.2. Het CvdR verwacht dat gemeenschappelijke doelstellingen voor de omgang met door natuurlijke radionucliden besmette materialen (b.v. metaalafval, slib dat bij de oliewinning ontstaat, slakken) worden uitgewerkt.

D. MOTIVERING

De standpunten van het Comité van de Regio's inzake principiële vraagstukken op het vlak van het milieubeleid dienen in het licht van het Verdrag van Amsterdam geconsolideerd en verder uitgebouwd te worden.

Met de invoering van de Economische en Monetaire Unie zal de concurrentie in de interne markt verder toenemen. Dit betekent dat de concrete implementatie en de inhoudelijke ontwikkeling van de EG-milieuwetgeving in de toekomst nog belangrijker zullen worden.

Het Comité draagt in dit verband een bijzondere verantwoordelijkheid, aangezien de bevoegdheid voor een effectieve toepassing van wet- en regelgeving toch vooral bij de lokale en regionale overheden berust.

Een goede economische ontwikkeling in de Europese Unie is alleen mogelijk indien een ambitieus milieubeleid wordt gevoerd. Bescherming van het milieu stimuleert tot innovatie en groei in de gehele economie. Een modern milieubeschermingsbeleid levert ook arbeidsplaatsen met goede toekomstperspectieven op. In verband met de versterking van de strategie ter voorbereiding van de toetreding van de kandidaat-lidstaten uit Midden- en Oost-Europa zal de export van milieubeschermingstechnologie door de EU de komende tien jaar bijzonder belangrijk worden.

Het Comité is zich er terdege van bewust dat uitbreiding van de materiële milieuwetgeving steeds ingewikkelder wordt, omdat tal van zaken van elkaar afhankelijk zijn. Het is dan ook noodzakelijk, aanvullend wetenschappelijk advies in te winnen.

Nieuwe uitdagingen hebben de plaats ingenomen van de klassieke milieuproblemen. De wereldwijde bedreigingen door klimaatveranderingen als gevolg van de toegenomen uitstoot van broeikasgassen, de aantasting van de ozonlaag en het gebruik van grondstoffen zijn minder zichtbaar dan de meeste klassieke milieuproblemen, zoals verontreiniging van water of ongecontroleerde opslag van afval. Bij alle onderdelen van milieu-educatie is dan ook een interdisciplinaire benadering geboden. Er zou niet alleen gezorgd moeten worden voor een wetenschappelijke onderbouwing, maar ook voor samenhang tussen milieubescherming en sociaal-economische aspecten.

Op mondiaal niveau draagt de Europese Unie een zekere verantwoordelijkheid voor klimaatbescherming en besparing van energie en grondstoffen. Zij dient het goede voorbeeld te geven, wil de overal ter wereld gehoor worden gegeven aan de roep om duurzame ontwikkeling.

Duurzame ontwikkeling in de Europese Unie is alleen haalbaar indien de prioriteiten op de verschillende beleidsterreinen worden bijgesteld. Dit geldt vooral voor verkeer en vervoer.

Een enorm milieuprobleem is de aantasting van de bodem. Hoofdoorzaken hiervan zijn erosie en de achteruitgang van de fysisch-chemische bodemgesteldheid. Van een gemeenschappelijk beleid ter bescherming van de bodem is vooralsnog geen sprake. Gezien het interdisciplinaire karakter ervan is het bijzonder moeilijk een dergelijk beleid uit te werken, temeer omdat daarbij ook nog het subsidiariteitsbeginsel in acht moet worden genomen.

Bij de toepassing van het beginsel „duurzame ontwikkeling” wordt vanwege de horizontale aard ervan door institutionele en procedurele aspecten een belangrijke rol gespeeld.

Brussel, 10 maart 1999.

De voorzitter

van het Comité van de Regio's

Manfred DAMMEYER